Πρόγραμμα Θρησκευτικών Περιηγήσεων

«Ευλαβική ψηλάφηση στα εκκλησάκια της επαρχίας μας»

(Άγιος Γεώργιος Άρπερας, Άγιος Δημητριανός, Παναγία η Ελεούσα)

Τερσεφάνου

Διαφάνεια 1

Σας χαιρετούμε και εμείς με τη σειρά μας. Χαιρόμαστε που είμαστε μαζί σας.

Στο πρόγραμμα Θρησκευτικών Περιηγήσεων λαμβάνουμε μέρος για 2η συνεχόμενη χρονιά. Η συμμετοχή μας στο Πρόγραμμα μας δίνει κάθε φορά την ευκαιρία να γνωρίσουμε μνημεία ανεκτίμητης πολιτιστικής, θρησκευτικής και ιστορικής αξίας του τόπου μας.

Διαφάνεια 2

Ο τόπος μας ονομάζεται γι' αυτό και ‹‹νήσος αγίων››. Όπου και να κοιτάξουμε θα δούμε ναούς, εξωκκλήσια, μοναστήρια και ασκητήρια Κυπρίων Αγίων,γεγονός που αποδεικνύει αδιαμφισβήτητα την αγιότητα αυτού του νησιού.

Ένα πολύ μικρό μέρος από αυτό τον θρησκευτικό πλούτο της Κύπρου θα δούμε σήμερα έτσι ώστε να διαπιστώσουμε ότι οι πιο πάνω αναφορές για τον τόπο μας δεν ήταν φανταστικές ούτε απλά για να επαινέσουν το νησί μας.

<u>Οι στόχοι μας</u>

Στόχος μας ήταν αφενός να μελετήσουμε με ευλάβεια την ιστορική πορεία , την παράδοση, τον εκκλησιαστικό πλούτο, τις θαυμάσιες τοιχογραφίες ,τις σπάνιες εικόνες και την αρχιτεκτονική των εκκλησιαστικών αυτών μνημείων και αφετέρου να τα προβάλουμε και σε άλλους, για να γίνουν με τη σειρά τους και αυτοί κοινωνοί αυτών των εμπειριών.

Επίσης , στους στόχους μας ήταν να γεννηθεί από την περιήγησή μας , η αγάπη και η σύνδεση με τους αγίους των εκκλησιών αυτών, έτσι ώστε η ευλαβική επίσκεψή μας σε αυτά ,να γίνει συνήθεια στη ζωή μας .

Ας παρακολουθήσουμε αυτή τη θρησκευτική μας κληρονομιά μέσα από τη σημερινή μας παρουσίαση, η οποία μας κάνει περήφανους αλλά και ευλογημένους από τον Θεό που μας αξίωσε να ζούμε σε αυτό τον τόπο.

Διαφάνεια 3 και Διαφάνεια 4

Στο χωριό Τερσεφάνου υπάρχουν αρκετές εκκλησίες και εξωκλήσια.

Στα πλαίσια του προγράμματος «Θρησκευτικές περιηγήσεις» επισκεφθήκαμε φέτος τρία από τα εξωκλήσια της κοινότητας Τερσεφάνου.

(παύση για να διαβαστούν οι ναοί)

Διαφάνεια 5

.. ένα χωριό πολύ κοντά στη Λάρνακα.

Διαφάνεια 6

Ι. ΑΓΙΟΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΑΡΠΕΡΑΣ

Ο πρώτος προορισμός της Θρησκευτικής Περιήγησής μας ήταν το Εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου της Άρπερας.

Ένα ταπεινό θρησκευτικό μνημείο που στολίζει το καταπράσινο τοπίο, 2 χιλιόμετρα έξω από το χωριό Τερσεφάνου, όπου βρισκόταν κάποτε το Μεσαιωνικό χωριό της Άρπερας.

Μικρό και μοναχικό, μακριά από την καθημερινή ζωή των κατοίκων του χωριού και γενικότερα της επαρχίας Λάρνακας, συντηρεί και προστατεύει ευλαβικά στο πέρασμα του χρόνου μοναδικές και ενδιαφέρουσες τοιχογραφίες. Η ξεχωριστή ιστορία του Ναού συγκινεί τον επισκέπτη και τον ταξιδεύει όμορφα μέσα στον χρόνο.

Διαφάνεια 7

Το εκκλησάκι χτίστηκε από τον Δραγομάνο Χριστοφάκη Κωνσταντίνου το 1745. Την πληροφορία αυτή παρέχει μια τοιχογραφία που απεικονίζει τον εαυτό του και την οικογένειά του ως ιδρυτές της Εκκλησίας.

Διαφάνεια 8

Η οικογενειακή τοιχογραφία απεικονίζει τον Δραγομάνο να προσφέρει την Εκκλησία του Αγίου Γεωργίου ως ευχαριστία στον άγιο που τον έσωσε από τον κίνδυνο της εξορίας και την επιτυχή ολοκλήρωση του δύσκολου έργου του υδραγωγείου Λάρνακας, των «Καμάρων», του οποίου ήταν υπεύθυνος.

Ο θεσμός του Δραγομάνου εισήχθη στην Κύπρο κατά την έναρξη της Τουρκοκρατίας και καταργήθηκε κατά τη διάρκεια της Ελληνικής Επανάστασης. Οι Δραγομάνοι ενεργούσαν ως σύνδεσμοι μεταξύ του Πασά και του τοπικού πληθυσμού. Ήταν οι πιο σημαντικές πολιτικές προσωπικότητες της εποχής, μετά τον Πασά. Λαμβάνοντας υπόψη την κοινωνική του θέση και το δύσκολο έργο που είχε να επιτελέσει, διέτρεχε εκ των πραγμάτων πολλούς κινδύνους.

Ταυτόχρονα, η τοιχογραφία αυτή των δωρητών, αποτελεί βασική ιστορική πηγή για τη μελέτη της ενδυμασίας κατά τα Μεσαιωνικά χρόνια.

Διαφάνεια 9

Ο ναός είναι καμαροσκέπαστος, μονόκλιτος, ανοικοδομημένος με σκληρή και πορώδη πέτρα χωρίς πολλά παράθυρα και μεγάλες πόρτες, χαρακτηριστικό δείγμα της αρχιτεκτονικής της εποχής της Τουρκοκρατίας.

Διαφάνεια 10

Με πέντε αντερείσματα στο εξωτερικό μέρος του βόρειου και νότιου τοίχου.

Διαφάνεια 11

Οι πόρτες και ο θόλος του ναού ακολουθούν το φραγκοβυζαντινό τύπο με οξυκόρυφα τόξα.

Διαφάνεια 12

Μια ξύλινη σκάλα οδηγεί στο γυναικωνίτη. Ο γυναικωνίτης αυτός, με τα ψηλά κιγκλιδώματα από όπου οι γυναίκες παρακολουθούσαν τη λειτουργία χωρίς να φαίνονται, είναι από τους λίγους που διασώζονται από την περίοδο της Τουρκοκρατίας, αλλά αντανακλά τα αυστηρά ήθη των ανθρώπων της εποχής.

Διαφάνεια 13

Στο νότιο τοίχο υπάρχει ένα μικρό καμπαναριό, το οποίο πρέπει να χρονολογείται μετά τον 18αι., αφού οι καμπάνες απαγορεύονταν κατά την περίοδο της Τουρκοκρατίας.

Διαφάνεια 14

Η γενική εσωτερική εικόνα του ναού αν και δεν είναι πλήρως εικονογραφημένη εντυπωσιάζει τον επισκέπτη με την ομορφιά των τοιχογραφιών..

Διαφάνεια 15

..τον πλούτο των χρωμάτων του τέμπλου και τη σπανιότητα των εικονογραφήσεων.

Διαφάνεια 16

Ο ναός περιλαμβάνει έργα σημαντικών αγιογράφων όπως ο Φιλάρετος ιερομόναχος, ο Ιωαννίκιος ιερομόναχος, ο Λεόντιος και ο Θεοφάνης Καισαρείας.

Διαφάνεια 17

Οι κυριότερες τοιχογραφίες και εικόνες του ναού είναι:

του Αγίου Γεωργίου,

του Αρχαγγέλου Μιχαήλ

του Αγίου Συμεών του Στυλίτη

του Αγίου Τρύφωνα

του Αγίου Γεωργίου

και του Αγίου Χριστόφορου του «Κυνοκέφαλου»

Διαφάνεια 18

Του Αγίου Γεωργίου, όπου εικονίζονται δύο θαύματα. Ο θάνατος του Δράκοντα και η διάσωση του παιδιού με την υδρία.

Διαφάνεια 19

Η μορφή του Αρχαγγέλου Μιχαήλ σε υπερφυσικό μέγεθος, εικονίζεται να κρατά μια γυάλινη σφαίρα με την μορφή του Χριστού. (παύση για λίγο)

Διαφάνεια 20

Του Αγίου Συμεών του Στυλίτη και του Αγίου Τρύφωνα, ένας σπάνιος συνδυασμός που επιβάλλεται λόγω των δύσκολων συνθηκών επιβίωσης της εποχής, αφού οι δύο Άγιοι θεωρούνται προστάτες των αγρών.

Διαφάνεια 21

Η σπάνια εικόνα όπου παριστάνονται μαζί ,ο Άγιος Γεώργιος και ο Άγιος Χριστόφορος, ο «Κυνοκέφαλος», που εικονίζεται με κεφάλι σκύλου, σύμφωνα δηλαδή με τη φυλή του. Ο Άγιος Χριστόφορος επιλέχτηκε γιατί είναι ο Άγιος που φέρει το όνομά του ο κτήτορας του ναού Χριστοφάκης.

Διαφάνεια 22

Η θυσία του Αβραάμ και η Αποκαθήλωση στην Πρόθεση.

Διαφάνεια 23

Ξεχωρίζουν επίσης για τις σπάνιες εικονογραφικές επιλογές τους, τα Βημόθυρα, έργο του αγιογράφου Θεοφάνη. Σπάνια εικονογράφηση του ζωδιακού κύκλου γύρω από τον ήλιο και τη σελήνη ως σύμβολο της Θεοτόκου.

Διαφάνεια 24

Το προσκυνητάρι είναι πολύ εντυπωσιακά διακοσμημένο.

Διαφάνεια 25

Επίσης, σπάνιες εικόνες είναι ο Εσταυρωμένος με τα λυπητερά.

Διαφάνεια 26

Εντυπώσεις προκαλεί το ήρεμο περιβάλλον, η φύση στην πιο απλή μορφή της, με τους τρέμιθους και τις ελιές, σήμα κατατεθέν του κυπριακού τοπίου να συντροφεύουν το ναό στο πέρασμα του χρόνου.

Διαφάνεια 27

..παρέχοντας στον επισκέπτη ή τον προσκυνητή που έρχεται με ένα τάμα στον άγιο ένα όμορφο χώρο ξεκούρασης, αναψυχής και περισυλλογής.

Διαφάνεια 28

Η επίσκεψή μας στον άγιο Γεώργιο, άφησε σε μας τις καλύτερες εντυπώσεις και μας ταξίδεψε ιστορικά πίσω στο χρόνο.

Διαφάνεια 29

<u>ΙΙ.ΆΓΙΟΣ ΔΗΜΗΤΡΙΑΝΟΣ</u>

Πλημυρισμένοι από θρησκευτικά συναισθήματα και χαρούμενοι που είχαμε την ευκαιρία να περιηγηθούμε ευλαβικά στο ιδιαίτερο αυτό εκκλησάκι του Αγίου Γεωργίου προχωρήσαμε στον δεύτερο προορισμό μας, τον Άγιο Δημητριανό.

Είναι ένα μικρό αλλά πολύ όμορφο κτίσμα, σταυροειδές με τρούλο. Βρίσκεται στην Τερσεφάνου 200 μέτρα μετά την Εκκλησία της Αγίας Μαρίνας και την χαβούζα.

Διαφάνεια 30

Το 2000, δίπλα από τα ερείπια παλιού ναού, κτίστηκε με πέτρα το εξωκλήσι του Αγίου Δημητριανού, επισκόπου Κυθρέας Κύπρου. Ο Άγιος Δημητριανός έζησε στα χρόνια του βασιλιά Θεόφιλου του εικονομάχου και γεννήθηκε στο χωριό Συκά από πατέρα Ιερέα. Έγινε μοναχός και έπειτα πρεσβύτερος από τον επίσκοπο Ευστάθιο, που τον διαδέχτηκε στο θρόνο. (Ο Άγιος Δημητριανός συμμετείχε στην αιχμαλωσία του ποιμνίου του από τους Αιγυπτίους και κατόπιν επέστρεψε με αυτό στην Κύπρο).

Διαφάνεια 31

Στον περίβολο του ναού υπάρχουν κάποια απομεινάρια του παλιού ναού.

Διαφάνεια 32

Πρόσφατα έχει ανεγερθεί στον περίβολο του ναού ένα μικρό καμπαναριό.

Διαφάνεια 33

Το εσωτερικό του ναού εντυπωσιάζει με το επιχρυσωμένο τέμπλο του.

Διαφάνεια 34

Όπου δεσπόζουν ο Εσταυρωμένος με τα λυπηρά.

Διαφάνεια 35

Το εσωτερικό του ιερού είναι λιτό με όμορφες τοιχογραφίες.

Διαφάνεια 36

Τοιχογραφίες του ναού.

Αυτό τον καιρό το εκκλησάκι αγιογραφείται και έτσι μας δόθηκε μια σπάνια ευκαιρία να παρακολουθήσουμε τον αγιογράφο καθώς εργάζεται. Έχει αγιογραφηθεί το κυρίως μέρος του ναού και τώρα αγιογραφείται το ιερό. Απομένει η θολωτή καμάρα της δυτικής εισόδου.

Διαφάνεια 37

Ο αγιογράφος Μάριος Σταυρινός μας μίλησε για τον τρόπο αγιογράφησης του τρούλου και γενικά για το τυπικό που πρέπει να ακολουθήσει ένας αγιογράφος κατά την αγιογράφηση ενός ναού. Σύμφωνα με αυτό ο Παντοκράτορας εικονίζεται πάντα στον τρούλο.

Διαφάνεια 38

Επίσης, οι όσιοι αγιογραφούνται στο νότιο μέρος του ναού.

Διαφάνεια 39

Αυτό που μας έκανε ιδιαίτερη εντύπωση είναι ότι στην Εκκλησία υπάρχουν και τοιχογραφίες των δυο τελευταίων αγίων, του Αγίου Πορφυρίου και του Αγίου Παϊσίου.

Διαφάνεια 40

Στο βόρειο τοίχο του ναού, απέναντι από τους οσίους αγιογραφούνται οι γυναικείες μορφές.

Θαυμάσαμε τους εξαίρετους χρωματισμούς, τα σχεδιαστικά πρότυπα, μάθαμε για τις μεθόδους που χρησιμοποιεί η αγιογραφική τέχνη αλλά και την υπομονή και το χρόνο που πρέπει να αφιερωθεί για το υπέροχο αυτό αποτέλεσμα. Αποτέλεσε ένα σπουδαίο εμπειρικό μάθημα.

(ΗΧΗΤΙΚΟ)

Διαφάνεια 41, 42 και 43

Διαφάνεια 44

Η μνήμη του Αγίου Δημητριανού τιμάται στις 6 Νοεμβρίου , όπου τελείται Θεία Λειτουργία. Στο παρεκκλήσι επίσης τελείται Λειτουργία το πρώτο Σάββατο κάθε μήνα και την Πέμπτη της Διακαινησίμου Εβδομάδας.

Διαφάνεια 45

<u>ΙΙΙ. ΠΑΝΑΓΙΑ Η ΕΛΕΟΥΣΑ</u>

Διαφάνεια 46

Γεμάτοι με εμπειρίες φύγαμε από το Εκκλησάκι του Αγίου Δημητριανού για να πάμε στον τελευταίο προορισμό της προσκυνηματικής αυτής περιήγησης.

Διαφάνεια 47

Η εκκλησία της Παναγίας Ελεούσας που βρίσκεται νοτιοδυτικά του χωριού στην ομώνυμη τοποθεσία «Παναγία». Είναι ένας πολύ όμορφος ναός σε Βυζαντινό ρυθμό.

Διαφάνεια 48

Για πολλά χρόνια ένας μεγάλος σωρός από πέτρες ήταν ό,τι παρέμεινε από τα ερείπια ναού του 12ου αι. που είχε καταστραφεί από άγνωστη αιτία.

Διαφάνεια 49

Πρόσφατα, μετά την μετακίνησή τους από εσκαφέα για να καλλιεργηθεί το χωράφι φάνηκαν τα θεμέλια του ναού τα οποία διασώθηκαν σε καλή κατάσταση. Μετά το γεγονός αυτό πραγματοποιήθηκαν οι εργασίες αναστήλωσης του ναού πάνω στα παλαιά θεμέλια.

Διαφάνεια 50 **(**Αργή εκφώνηση**)**

Αρχιτεκτονικά, ο ναός είναι μονόκλιτος κτισμένος σε βυζαντινό ρυθμό συνεπτυγμένου σταυροειδούς, εγγεγραμμένου με τρούλο.

Αντί για καμπαναριό έχει σήμαντρο που του προσδίδει μια διαφορετική αίσθηση.

Διαφάνεια 51 **(**Αργή εκφώνηση**)**

Κτισμένος σε ένα πανέμορφο, καθαρά Κυπριακό τοπίο και σε τοποθεσία όπου υπάρχει απρόσκοπτη θέα πολλών χιλιομέτρων και που φθάνει μέχρι τις ακτές της νήσου.

Διαφάνεια 52

Ξεχωρίζει για το μαρμάρινο τέμπλο που δεν συνηθίζεται στην Κύπρο. Είναι χαρακτηριστικό των ναών της βυζαντινής περιόδου (12ος αι.).

Είναι πιστό αντίγραφο του τέμπλου του ναού της Καπνικαρέας. Κατασκευάστηκε από γλύπτη στην Αθήνα και στη συνέχεια μεταφέρθηκε στην Κύπρο και τοποθετήθηκε στον Ναό

Διαφάνεια 53

Ο ναός κτίστηκε με την βοήθεια εθελοντών. Στις 7 Σεπτεμβρίου ο Μητροπολίτης Κιτίου τέλεσε τα θυρανοίξια και την πρώτη Λειτουργία στο ναό.

Διαφάνεια 54

Η εκκλησία γιορτάζει στις 8 Σεπτεμβρίου, στα γενέθλια της Υπεραγίας Θεοτόκου. Ο ναός εντυπωσιάζει τον επισκέπτη για το απέριττο της μορφής, την σεμνότητα και κατανυκτικότητα που εμπνέει.

Διαφάνεια 55

Η ομάδα μας

Διαφάνεια 56

Βίντεο: «Στιγμές και Σκέψεις από την Περιήγησή μας»

- (Η επίσκεψή μας στους πιο πάνω ναούς αποτέλεσε μια μοναδική εμπειρία κατά την οποία τα οφέλη τα οποία αποκομίσαμε δεν περιορίζονται σε γνωσιολογικό επίπεδο μόνο, αλλά επεκτείνονται και στο επίπεδο της ωφέλιμης ψυχαγωγίας.
- Είχαμε την ευκαιρία να έρθουμε ως ομάδα σε επαφή με εξαιρετικά αλλά άγνωστα στους πιο πολλούς από εμάς δείγματα της πολιτιστικής μας κληρονομιάς.

Οι ταπεινές αυτές εκκλησίες είναι άρρηκτα συνδεδεμένες με την ιστορία του τόπου και των ανθρώπων μέσα από το πέρασμα του χρόνου και οφείλουμε να τις διαφυλάξουμε. Έτσι, μετέχουμε με τον τρόπο μας στην προστασία και στην πολιτιστική τους επιβίωση .

- Νιώσαμε ότι εκεί βρίσκεσαι κοντά στον Θεό, παρά οπουδήποτε αλλού. Στους ιερούς αυτούς ναούς, καλλιεργείται ο νους και οι αισθήσεις μας, γεγονός που βιώσαμε και εμείς στην ολιγόωρη παρουσία μας εκεί.
- Κατά την επίσκεψη μας στις εκκλησίες καταλάβαμε πόση ψυχική δύναμη και αντοχή μπορεί να μας δώσει ο Θεός.
- Η προσκυνηματική αυτή περιδιάβαση βοήθησε στο να καταλάβουμε και να θαυμάσουμε το μεγαλείο του Θεού. Ταυτόχρονα, αποτέλεσε ψυχική αναβάπτιση στα μνημεία της πίστης, του πολιτισμού και της ιστορίας των προγόνων μας.)

Διαφάνεια 57

Ευχαριστούμε πολύ για την προσοχή σας.